

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Ladislav Jaki: Konec intervencí – včera bylo pozdě

Václav Klaus: Zničí nás klima, nebo boj s klimatem?

Václav Klaus: Sorosova univerzita požadovala privilegia

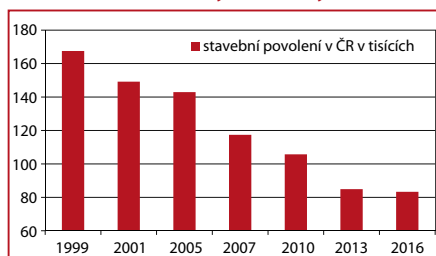
Otázka IVK: Má mít v rukou ČNB další regulační nástroje? (Jan Skopec, Martin Berdych, Jan Mládek, Eva Zamrazilová, Martin Slaný, Kamil Janáček, Petr Dvořák, Zuzana Kučerová, František Kalouda)

Václav Klaus, Jiří Weigl, Ivo Strejček: Neodvází se ani perestrojky

Ivo Strejček: K výsledku nizozemských voleb

DUBNOVÝ GRAF IVK

Stát brzdí výstavbu bytů

Pramen: ČSÚ, 2017

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 24. 4. 2017

Konec intervencí – včera bylo pozdě

Ukončení intervenčního režimu ČNB vítáme slovy: včera bylo pozdě.

K tomuto experimentu nikdy nemělo dojít, nebyl potřebný, byl riskantní, jeho dopady na inflaci nebyly efektivní, jeho nezamýšlené dopady například v podobě ohromného objemu korun držných dnes různými subjekty mohou škodit ještě dlouho, krátkodobé dopady exitu mohou narušit stabilitu kurzu.

Více než tři roky měnových intervencí vstoupí do českých ekonomických dějin

jako nepromyšlený, chybný, nepodložený, riskantní a principiálně špatný krok, za nějž jsme už zaplatili a ještě zaplatíme.

Krátkodechá podpora exportu nevedla ke správné alokaci investic a nenutila ke zvyšování efektivity, zdražení importu v re-exportní ekonomice mělo pokrývající dopady na ceny a intervence navíc způsobila stagnaci mzdové úrovně u nás.

Ladislav Jaki

Stanovisko IVK ke dni 6. 4. 2017.

Zničí nás klima, nebo boj s klimatem?*

Václav Klaus

Čas plyne poměrně rychle. Od vydání mé knihy „Modrá, nikoli zelená planeta“, která měla podtitul „Co je ohroženo: klima nebo svoboda?“, uplynulo už více než deset let. Kniha se dočkala celkem 18 cizojazyčných vydání, což považuji – protože se jednalo o knihu politicky zcela nekorektní a politickým establishmentem prakticky na celém světě odmítanou – za velký a nečeka-

klima je v pořádku. Tento výrok mi klimatičtí aktivisté nikdy neodpustili a asi nikdy neodpustí. Přesto na něm trvám i dnes. Neméně rezolutní byla i má druhá hlavní teze: nepokoušejme se klima řídit. Ani to

Nepokoušejme se klima řídit.

se demiurgům dnešního světa nelíbilo, protože oni chtěli klima – a prostřednictvím boje s klimatem nás všechny – řídit. Připomínal jsem jim (i nám všem) staré známé komunistické heslo „poručíme větru, dešti“ (kterému jsme se i tehdy smáli) a varoval jsem před podobnými, jakkoli vznešeně či bohulibě se tvářícími pokusy. Nejsou ničím jiným než variantou původního poručení větru a dešti, ale v moderním převleku a s ještě hrozivějšími dopady na naše životy.

Chtěl jsem některým – environmentalistickou propagandou svedeným, ale stále ještě racionálním argumentům naslouchajícím – lidem pootevřit oči.

Chtěl jsem některým – environmentalistickou propagandou svedeným, ale stále ještě racionálním argumentům naslouchajícím – lidem pootevřit oči. Snad tuto svou roli má tehdejší kniha splnila.

V nové knize (která není převyprávěním knihy staré) se zamýšlím nad tím, co všechno se za uplynulých deset let změnilo, i když musím předeslat, že mám strach, že se toho změnilo málo – a když, tak spíše

Mé tehdejší poselství bylo naprosto nekompromisní: ohrožena je lidská svoboda, klima je v pořádku.

ný úspěch. I to je potvrzením toho, že ne všichni přijali náboženství klimatického alarmismu za své. Své názory na toto téma jsem za uplynulých deset let nezměnil, ale říci k tomu něco dalšího – na základě desetiletého prožitku masivní a bezohledné indoktrinace lidí a hlavně dětí ideology klimatického alarmismu – považuji za potřebné. Je třeba něco zopakovat, něco doplnit, něco vyargumentovat lépe.

Mé tehdejší poselství bylo naprosto nekompromisní: ohrožena je lidská svoboda,

* Excerpta z nové knihy Václava Klause na téma globálního oteplování. Kniha vyjde v květnu 2017 v nakladatelství Grada.

k horšímu. Environmentalistické propagandy bylo za toto desetiletí do značné míry uvěřeno. Fenomén lidmi způsobeného globálního oteplování je dnes většinou lidí považován za nepopiratelný fakt. Je to považováno za fakt i přesto, že se žádná nová statistická data neobjevila, že klimatologové s žádnými novými, průlomovými argumenty nepřišli a že globální teploty téměř na dvě desetiletí přestaly růst.

Klimatičtí aktivisté získali dojem, že definitivně vyhráli.

Mediální četnost debaty o globálním oteplování (dnes už se raději říká o klimatických změnách, protože průměrná globální teplota ne a ne pravidelně a nepřerušovaně růst) sice výrazně ustoupila, ale je to spíše proto, že se hlavní bojovníci na obou stranách vyčerpali. Že už jsou z marných sporů unaveni a že je to nebaví. Někteří kritici klimatického alarmismu dokonce na toto téma rezignovali, neboť to vedlo k jejich profesnímu, a někdy i osobnímu ohrožení či diskreditaci. „Vyčerpala se“ už i veřejnost a o toto téma ztrácí zájem.

* * *

Vzpomínám si na konferenci před pěti lety v Chicagu. Řadou řečníků z celého světa tam bylo opakovaně argumentováno, že obhájci alarmistické doktríny lidmi způsobeného, svým rozsahem nebezpečného globálního oteplování došly argumenty. Zastával jsem názor opačný. Tvrdil jsem, že to spíše vidím tak, že klimatičtí aktivisté získali dojem, že definitivně vyhráli. Proto se už veřejné debatě na toto téma věnují méně. Abych to upřesnil: někde a v něčem snad vyhráli, někde a v něčem určitě nevyhráli, ale poměr výsledků těchto soubojů byl v mediálním světě, tedy ve veřejné diskusi, mimo jakoukoli pochybnost výrazně v jejich prospěch.

Určitě nevyhráli v blogosféře, kde zatím stále ještě dominuje lidská svoboda. Tam prohrávají dnes stejně, jako prohrávali před deseti lety, ale definitivně (alespoň pro představitelnou a mne zajímavou budoucnost) vyhrávají v tisku, rozhlase a televizi.

Určitě také vyhráli ve sféře politiky jak na národní, tak nadnárodní úrovni. Politici v důsledku toho v průběhu desetiletí – bez velkého odporu – prosadili v parlamentech i vládách hospodářsko-politická a techniko-organizační opatření, která jsou věrnou kopií návrhů environmentalistických aktivistů a propagandistů.

Vyhráli – a to považuji za naprosto zásadní (a bohužel za smutné a tragické) – zcela a jednoznačně ovládnutím školní výuky, výchovy a vzdělávání mladých generací prakticky na celém světě. Zelená ideologie a tato její extrémní odnož (klimatický alarmismus) jsou servírovány našim dětem a vnoučatům jako nesporné pravdy – a ti je také jako nesporné pravdy berou. Rodiče se tomu příliš neprotiví, neboť nemají silný názor (jsou do značné míry i oni sami svedeni z cesty) a nemají (a nesnaží se mít) dostatečné argumenty.

* * *

Rozsáhlým systémem dotací a subvencí byl „polapen“ i byznys, od kterého bychom očekávali, že bude hájit elementární tržní principy. Opak je pravdou. Nehájí je. Brzy pochopil, že se vyplácí věnovat se nikoli produkci nejefektivnějších, nejproduktivnějších, nejlacinějších a hlavně nejžádanějších výrobků (spotřebních předmětů, strojů a zařízení), ale výrobků vůči CO₂ (a skandalizací hrozícím alarmistům) údajně přátelským.

Byznys byl „přesvědčen“ nikoli argumenty, ale penězi – státními dotacemi (nedobrovolně financovanými odběrateli energií) – a úsilím zbavit se smrtící státní regulace. Brzy pochopil, že se zisk dá maximalizovat

nejrůznějšími způsoby. „Zelené“ produkty jsou díky státním dotacím ziskově velmi výnosné (vidí to u nás na vlastní oči každý např. na žlutých lánech řepky, která se stala tak oblíbeným produktem českého zemědělství).

Byznys byl „přesvědčen“ nikoli argumenty, ale penězi – státními dotacemi a úsilím zbavit se smrtící státní regulace.

Diskuse ve vědě – v klimatologii a ve vědních disciplínách, z nichž klimatologie vychází – je už dávno jinde. Mluvím o vědě, tedy o skutečné vědě, nikoli o aktivitě vědě se podobající, která jako na běžícím pásu produkuje výstupy, které jsou na zakázku vytvářeny obhajobou klimatického alarmismu. Tomu nejde o klima, ale o potlačení lidské svobody.

* * *

Za uplynulých deset let se v této problematice leccos událo. Byly popsány tuny papíru. Konaly se stovky konferencí. Točily se zcela zkreslené a zavádějící filmy. Měnily se učební osnovy. Zakázaly se různé typy elektráren. Životní úroveň lidí byla drastickými zásahy snížena. Ale ideový spor zůstal na stejném bodě jako před deseti lety.

Mnohé z těchto věcí jsem diskutoval již ve své Modré, nikoli zelené planetě a nevidím nic skutečně významného, co bych právě teď měl ve svých názorech změnit, co bych dnes viděl jinak. Trochu se však posunul způsob a styl argumentace a i příroda nám za těch deset let leccos „vyvedla“. Přes výrazně rostoucí emise CO₂ od konce 90. let minulého století průměrná globální teplota téměř dvě desetiletí nerostla.

* * *

Mé závěry jsou prosté a jednoznačné: důsledky klimatického alarmismu považuji za

PŘIPRAVUJE SE

Nakladatelství **Grada** připravuje knihu **Václava Klause „Zničí nás klima, nebo boj s klimatem“** (2017). Nová kniha navazuje na jeho velmi úspěšnou „Modrou, nikoli zelenou planetu“ (2007). Za těch deset let Václav Klaus své přesvědčení, že přes masivní manipulaci a propagandu údajného globálního oteplování není ohroženo klima, ale naše svoboda, nezměnil. Smyslem této jeho nové knihy není převyprávění knihy „staré“. Jde o originální autorův pokus podělit se s čtenáři o to, co všechno se za uplynulých deset let ve světě na základě bezohledné indoktrinace lidí, mládeže a zejména dětí ideology klimatického alarmismu změnilo a jaké škody byly napáchány. Autor se detailně věnuje nejen souboji klimatického alarmismu s myšlenkami lidské racionality a svobody ve sféře vědy, ekonomiky, politiky i vzdělání, ale důsledky tohoto souboje posuzuje i v širších společenských souvislostech. Současná debata o globálním oteplování ubrala na své intenzitě jen zdánlivě. I proto je třeba nejnovější knihu Václava Klause považovat za další cenný a inspirující příspěvek k obhajobě lidské svobody před zelenou levicovou ideologií.

200 stran.

objednávky v květnu na: www.grada.cz

evidentně negativní. Nejvíce je ohrožena lidská svoboda, která u environmentalistů stojí na úplně posledním místě. Neříkají to sice nahlas a veřejně, to by se neodvážili, ale člověk u nich znamená strašně málo. Svým přirozeným jednáním – podle nich – škodí, a proto je třeba chování lidí přísně regulovat. Environmentalisté se navíc tváří, že vědí, jak se lidé mají chovat. Mají nesmírné ambice nás všechny k takovému chování dotlačit. To musí vést k totalitě – nejdříve snad měkké, ale postupem času stále tvrdší.

Druhou obětí totalit všeho druhu, resp. všech systémů, kde je něco jiného než člověk předloženo lidské svobodě, je prosperita. Environmentalisté považují i lidskou prosperitu za druhotnou. Myslí si, že západní svět je už bohatý dost (a bohatší být nepotřebuje) a rozvojový svět je jím – přes zdánlivě vstřícnou rétoriku – zcela lhostejný. Jeho ekonomickou zaostalost ignorují

(někdy ji dokonce dávají za příklad původního ráje na zemi). Je to nafoukané zbohatlický západní pohled na svět.

Přes výrazně rostoucí emise CO₂ od konce 90. let minulého století průměrná globální teplota téměř dvě desetiletí nerostla.

Životní prostředí je environmentalisty sice rétoricky velebeno, ale v podstatě je jen zástěrkou, která ospravedlňuje útoky na lidskou svobodu a lidskou prosperitu. Pro ideology environmentalismu (na rozdíl od skutečných ochránců přírody) je příroda jen argumentem, prostředkem či výmluvou. Nechápu přírodu jako prostředí pro dobrý život člověka, berou ji jako jakési nedotknutelné posvátno, za které jsou právě oni povoláni mluvit.

Environmentalismus musí být poražen ideově. Musíme odhalit jeho faleš, neudržitelnost jeho argumentů, nebezpečnost jím prosazovaných hospodářsko-politických opatření, nepřijatelnost jeho ambic násilně měnit chování lidí a celé lidské společnosti, včetně jeho ambice znásilnit lidskou přirozenost.

Environmentalismus (ve svých nejrůznějších převlecích) musí být poražen i politicky. Voliči mu musí říci ne – nejen přímo stranám zeleným, ale i současným nárokům prakticky všech mainstreamových stran ke stále více zeleným postojům. Jde jen o to, je-li v současném postpolitickém a postdemokratickém světě volič natolik významným subjektem, že může být schopen těmto tendencím zabránit. Nejsem o tom přesvědčen.

Naší věčnou povinností je však tento boj nevzdávat. ■

Z výuky Václava Klause na VŠE

Z bratislavské přednášky na Komenského univerzitě 23. března 2017.

Sorosova univerzita požadovala privilegia

Václav Klaus

Odpovědi na otázky Lidových novin ohledně „Sorosovy“ univerzity

Jak vzpomínáte na debaty a události v letech 1990 až 1996, které předcházely odchodu CEU z Prahy?

Už je to strašně dávno, na moc detailů si nevzpomínám. Základní dojem je však ten, že jsem pana Sorose už tehdy považoval za

velké nebezpečí budování demokracie u nás. Nenamítal jsem proti jeho nadaci v Praze, ale jeho univerzitu jsem považoval za velký problém. Přesto je třeba říci, že Sorosovu univerzitu v Praze před více než dvaceti lety nikdo nezakázal. Česká vláda, jejíž jsem byl předsedou, tehdy „pouze“ většinově odmítla této instituci poskytnout dalekosáhlá privilegia a úlevy, které si nárokovala a jimiž podmiňovala své fungování v Praze. Pozdější politické aktivity George Sorose a jím financovaných institucí v řadě zemí světa potvrdily, že toto rozhodnutí bylo správné.

Obával jste se už tehdy nějak Sorosova vlivu na českou politiku a podporu „občanské společnosti“ aj.?

Ano, obával a obávám se toho dodnes. Jeho jméno je pro mne symbolem totální dezinterpretace slova „občanská společnost“, já jsem vždycky chtěl „společnost občanů“ s dovětkem „společnost svobodných občanů“. To nechťel a nechce pan Soros. Ten chce společnost vyvolených a navíc bohatých.

Jak vnímáte nynější kroky maďarského premiéra Orbána? Máte pro ně pochopení, předjímal jste je?

Kroky premiéra Orbána v tomto smyslu vnímám jako odvážné, mimořádně potřebné, kéž by něco takového udělala i dnešní česká vláda.

Lidové noviny dne 7. dubna 2017 ■

OTÁZKA IVK

Novela zákona o ČNB: má mít v rukou centrální banka další regulační nástroje?

Přelomová novela zákona o ČNB výrazně zvyšuje regulační pravomoci ČNB v oblasti provádění měnové politiky. Jedná se zejména o rozšíření okruhu možných obchodů a protistran či zavedení nových nástrojů makrobezpečnostní politiky, díky nimž by ČNB mohla stanovit právně závazné limity na vybrané úvěrové ukazatele týkající se spotřebitelských úvěrů zajištěných rezidenční nemovitostí. Novela též redefinuje sankce za nedodržení povinných minimálních rezerv, či dosti vágně stanovuje, že ke jmenování členů bankovní rady by si měl prezident vyžádat souhlas senátu, a další. Má mít v rukou centrální banka další regulační nástroje?

Jan Skopeček

IVK, poslanec za ODS

ČNB má v rukou více než dostatečné regulační nástroje už dnes a žádné další nepotřebuje, resp. by ani nebylo prozíravé nové regulační pravomoci ČNB svěřovat. Ve zmiňované novele zákona o ČNB, která se bez většího zájmu odborné veřejnosti či médií otevřela v Poslanecké sněmovně, se navrhuje možnost ČNB výrazně regulovat poskytování hypoték prostřednictvím stanovení závazných limitů regulujících celkovou výši dluhu spotřebitele k hodnotě zajištění (ukazatel LTV), celkovou hodnotu dluhů spotřebitele k jeho příjům (ukazatel DTI) a výdaje spotřebitele vyplývající z celkové výše dluhů spotřebitele (ukazatel DSTI). Komerční banky budou mít zkrátka nařazeno, že budou moci poskytnout hypotéku např. jen do výše 80 % celkové hodnoty nemovitosti a to jen klientům s určitou bonitou. Centrální banka tak chce těmito novými regulačními nástroji de facto převzít činnost oddělení risk

managementu komerčních bank. Už dnes přitom ČNB poskytování hypoték reguluje prostřednictvím doporučení limitu LTV, banky to většinou respektují a už nyní to vede k výraznému omezení poskytováním hypoték.

Využití celé navržené palety limitů by vedlo k dramatickému omezení možností občanů pořídit si prostřednictvím hypotéky vlastní bydlení. Regulace by se samozřejmě dotkla zejména těch méně majetných, kteří nemají k dispozici v dostatečné míře své vlastní zdroje, které by na pořízení hypotéky využili a potřebují hypotéku ve výši blízké hodnotě pořizované nemovitosti. V kontextu rostoucích cen nemovitostí způsobených propadem počtu nově postavených domů a bytů to bude znamenat pro určité skupiny obyvatel naprosté uzavření možnosti si v dohledné době vlastní bydlení pořídit.

Smutné na tom je, že ČNB chce těmito neadekvátními kroky řešit cenovou bublinu na trhu nemovitostí, kterou vedle zmíněného propadu nabídky nového bydlení spoluvytváří právě i centrální banka svoji uvolněnou měnovou politikou. Kvalita úvěrového portfolia našich bank je nicméně dobrá, což potvrzují i provedené tzv.

stress testy bank. Regulaci tak považují za nadbytečnou a v Poslanecké sněmovně předložím pozměňující návrh, který bude mít ambici tuto regulaci přinejmenším zmírnit. Stejně tak považují za neakceptovatelnou další část novely zákona o ČNB, která má rozšířit naší centrální bance paletu možných nástrojů tzv. netradiční měnové politiky po vzoru ECB. V době, kdy už dávno měla ČNB vzhledem k číslům o inflaci opustit kurzový závazek, považuji tento návrh za nemístný a neakceptovatelný.

Martin Berdych

ředitel právních služeb
Komerční banky

Novela zákona o ČNB představuje další krok v regulaci hypotečních úvěrů ze strany ČNB a dává centrální bance možnost řídit trh způsobem, který je v EU bezprecedentně široký. ČNB bude totiž nově oprávněna stanovit, kdo si může a kdo nemůže koupit nemovitost na úvěr podle výše příjmů. Návrh novely zákona dává ČNB pravomoc omezit u hypotečních úvě-

NOVINKA

Institut Václava Klause nabízí sborník „**František Josef – sto let od smrti**“ (2017). Do sborníku přispěli **Jiří Weigl, Jan Galandauer, Milan Hlavačka, Aleš Valenta, Robert Kvaček, Jiří Pernes, Jindřich Dejmek** a **Václav Junek**. V přílohách je proslávaní **Františka Josefa I.** „Mým národům“, přednáška **Josefa Pekaře** pronesená u příležitosti smrti rakouského mocnáře a výklad historika a diplomata první republiky **Jana Opočenského**. Sborník doplňuje rozsáhlá fotografická příloha. Editorem je **Marek Loužek**.

140 stran, cena 100 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

rů poměr výše úvěru ve vztahu k hodnotě zastavené nemovitosti a zároveň závazně stanovit poměr příjmů spotřebitele k celkové výši jeho dluhů a k celkové výši výdajů na tyto dluhy.

V žádné zemi EU nemá centrální banka takto rozsáhlé a neomezené pravomoci v oblasti řízení hypotečního trhu. Takto široké pravomoci nemají centrální banky ani v zemích, které prošly zásadními problémy s trhem nemovitostí.

Navržená regulace bude ve svém důsledku nepochybně představovat další omezení hypotečního trhu a bude mít závažné dopady na spotřebitele, kteří budou nuceni hledat financování či dofinancování svého bydlení z jiných zdrojů, například nezajištěným úvěrem za méně výhodných podmínek (za vyšší úrokovou sazbu). Nové bydlení tak bude pro spotřebitele mnohem méně dostupné, významně dražší a současně vystaví spotřebitele vyššímu riziku v případě neočekávané události, například krátkodobému výpadku příjmů v důsledku nemoci, apod.

Banky dnes postupují při posuzování úvěruschopnosti klientů individuálně a jsou přitom vázány zejména zákonem o bankách a zákonem o spotřebitelském úvěru. Za správné posouzení bonity klienta jsou také plně odpovědné, a to nejen ve vztahu k regulátorovi, ale i vůči svým klientům a akcionářům. Přistupovat k posuzování úvěruschopnosti pomocí makro-regulace je nevhodné – například to znemožní financování klientů, kteří jsou bonitní, mají dostatečný majetek, ale momentálně nevykazují vysoké příjmy, a tím nesplní požadavky ČNB na poměr výše dluhů vůči příjmům.

Návrh novely zákona o ČNB má také mnoho dalších problematických ustanovení, například oblast nepřiměřených sankcí či

opomenutí dopadů na refinancování již dříve poskytnutých úvěrů. Spotřebitelé mohou být při reflexi úrokové sazby nuceni akceptovat nevýhodnou nabídku úrokové sazby od svého stávajícího poskytovatele úvěru, protože z důvodu změny poměrů (např. pokles příjmů, změna rodinné situace, snížení hodnoty zastavené nemovitosti) nebudou splňovat závazné limity a nebudou moci poptávat nabídku na výhodnější úrokovou sazbu u konkurence.

Jan Mládek
poslanec ČSSD

Ano, ČNB má mít v rukách další regulační nástroje týkající se hypotečního trhu a spotřebitelských úvěrů jištěných nemovitostí. Neměli bychom zapomenout na poučení z americké hypoteční krize, kde jedním z důvodů krize bylo, že hypotéky byly poskytovány lidem bez pravidelných příjmů. V praxi bylo ukázáno, že poskytovat 100 % hypotéky někomu, kdo nic nenaspořil, případně druhé hypotéky, je velké riziko. Vrcholem cynismu pak byly tzv. teasing rates. Tedy „škádlící sazby“, které znamenaly první dva roky nízké splátky a teprve třetí rok naskočily ty reálné. Klient banky pak rychle zjistil, že na to prostě nemá.

ČNB jako regulátor by se měla starat nejen o stabilitu bankovního/finančního sektoru, ale také o to, aby finanční produkty nebyly prodávány v době silného konkurenčního boje i těm, kteří nejspíše nebudou schopni splácet. V ideálním případě regulace funguje tak, že zajišťuje nejen stabilitu bankovního sektoru, ale i jeho růst a za-

brání tomu, že jednou za čas dojde v bankovním sektoru k socializaci ztrát. To se ve jménu stability bankovního sektoru vezmou peníze daňových poplatníků a zaplatí ztráty soukromých subjektů. Ve světě se to stalo po roce 2009 a u nás kolem roku 2000.

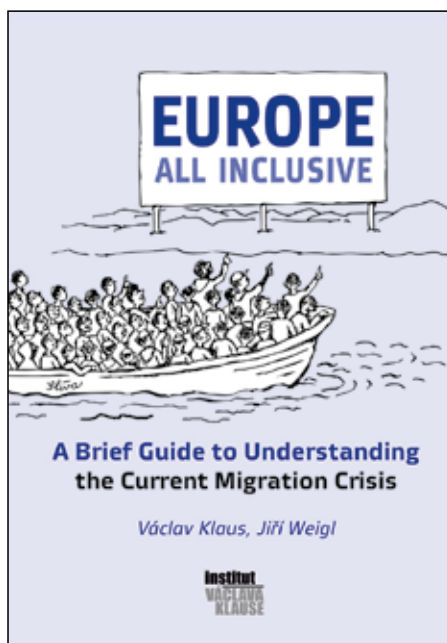
A co se týká potvrzení členů bankovní rady Senátem, čím dříve tím lépe. V ČR má v této oblasti prezident kompetence nekonstitučního monarchy, ale absolutistického monarchy: členy bankovní rady „jmenuje z ruky“. S nikým se nemusí radit. To není obvyklé ani ve světě. Například ve Spojených státech to není pouze v rukách prezidenta, i u nás v jiné oblasti v případě Ústavního soudu prezident potřebuje souhlas Senátu. Bylo by na čase, aby i náš Senát začal potvrzovat členy bankovní rady ČNB. Jen si nejsem jist, že novela schválená vládou v lednu 2017 k tomu skutečně povede.

Eva Zamrazilová
Národohospodářská
fakulta VŠE, Česká
bankovní asociace

Měnověpolitické experimenty amerického Fedu vedly v USA k pokusům o zákonné zrušení auditní výjimky, dle níž americký kontrolní úřad GAO (Government Accountability Office) nesmí auditovat aktivity Fedu spojené s měnovou politikou. Až dosud nezískala nová zákonná úprava „Audit the Fed“ dostatečnou politickou podporu, částečně díky silnému nesouhlasu bývalého guvernéra Bena Bernankeho i současně šéfky Janet Yellen. Lze ale očekávat, že s nástupem nového prezidenta se politické síly posunou. V médiích se již objevují názna-

NOVINKA

Institut Václava Klause nabízí anglickou knihu **Václava Klause** a **Jiřího Weigla** „**Europe All Inclusive. A Brief Guide to Understanding the Current Migration Crisis**“ (2017). Čím byla migrační krize způsobena? Potřebuje vůbec Evropa migranty z jiných světů a proč je jejich zvaní k nám hluboce amorální? Proč se vrcholným byrokratům z EU tato krize vlastně hodí? A co by se měl stát, aby nedošlo na nejhorsší? Knihu doplňuje svými ilustracemi český kreslíř **Jiří Slíva**.

88 stran, cena 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

ky, že Kongres může být k rozšíření auditu Fedu v budoucnu vstřícnější.

I v Evropě sílí hlasy po větší kontrole Evropské centrální banky. Aktuálně vznikla ve frakci Evropských konzervativců a reformistů EP nová iniciativa Leergeld. V rámci této iniciativy byla v pátek 27. ledna zahájena kampaň 'Audit the ECB', v jejímž rámci bude mimo jiné vypracována nezávislá studie o dopadech měnové politiky ECB na banky, penzijní fondy a reálnou ekonomiku.

V našem parlamentu je aktuálně projednávána novela zákona o ČNB, která naopak potenciál pro používání nestandardních nástrojů rozšiřuje. Kromě toho tato novela výrazně zvyšuje i další pravomoci centrální banky, mimo jiné v oblasti regulace hypotečních úvěrů. Omezením hypoték se centrální banka pokouší propíchnout bublinu na trhu nemovitostí, kterou díky příliš volné měnové politice v ČR sama pomohla nafouknout.

Do budoucna si tedy pod záštitou zákona chce ještě více rozvázat ruce a legálně posílat do bankovního sektoru potenciálně větší a větší objemy peněz, na straně druhé bude stále více regulovat jejich využití. Ze záznamu o prvním čtení tohoto zákona v Poslanecké sněmovně na tato rizika spojená s novelou zákona o ČNB reagoval pouze jeden poslanec. Druhý příspěvek, který se v prvním čtení k návrhu vyjádřil, byl zaměřen na to, zda by nebylo vhodné na pamětní mince vrátit státní znak.

Martin Slaný
Institut Václava Klause,
VŠE

Novela zákona o ČNB, která je centrální bankou i formálním předkladatelem (Ministerstvem financí) prezentovaná jako „technická novela“, představuje ve skutečnosti bezprecedentní rozšíření regulačních nástrojů ČNB – a to jak na makro (v oblasti měnové politiky), tak na mikroúrovni (obezřetnostní politiky).

Centrální banka novelou dostává výrazně rozšířené spektrum měnověpolitických nástrojů, které jí umožní dostat se i mimo peněžní trh (oproti stávajícímu stavu). Umožní ČNB nákupy široké škály dlouhodobých cenných papírů či dalších aktiv vydávaných třeba vládami nebo i jinými soukromými subjekty, neboli jí přinese další možnosti, jak provádět „nekonvenční“ (tj. do nedávna nemyslitelné a zakázané) operace skryté pod pojmem kvantitativní uvolňování. To považují za nebezpečné. Zkušenosti s fungováním této měnové politiky v eurozóně i dalších zemích, její neúčinný či alespoň velmi sporný dopad do reálné ekonomiky a naopak velmi účinná destrukce trhu či nebezpečné zvyšování budoucích rizik,

jakož i české zkušenosti s kurzovým závazkem, by nás neměly inspirovat, ale naopak nabádat ke zvýšené obezřetnosti.

ČNB údajně z obav z bubliny zejména na nemovitostním a hypotečním trhu (a zkušenostmi z jihu eurozóny) dostává novelou rovněž silné pravomoci nejen jak ovlivňovat, ale jak přímo řídit hypoteční trh. Novela umožňuje ČNB u úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí omezit poměr výše úvěru ve vztahu k hodnotě obytné nemovitosti sloužící k jeho zajištění a dále závazně stanovit poměr příjmů spotřebitele k celkové výši jeho dluhů a k celkové výši výdajů na tyto dluhy. Navzdory nárůstu cen nemovitostí v poslední době jsou obavy z bubliny přeměřené. Statistiky ukazují, že podíl hypotečním úvěrem financovaného bydlení je u nás výrazně podprůměrný.

Pro rozšíření regulací ČNB nejen že není aktuálně vážný důvod, ale – a to je podstatnější – ČNB chce touto další regulací řešit systémová rizika, která sama svými regulacemi, svou měnovou politikou (spolu)vytváří. Intervencemi způsobené nízké (nebo dokonce záporné – u dluhopisů) výnosy a nadbytečná likvidita tlačí komerční banky k tomu, aby se orientovaly na trh nemovitostí, a rovněž tlačí domácnosti (střadatele), aby při nulových výnosech zhodnocovaly své úspory nákupem nemovitostí. Navržené opatření rovněž může nadále systémové riziko zvyšovat. Zpřísněná regulace se promítne do vyšších úrokových sazeb při refinancování hypoték. Tvrdé omezení dostupnosti hypoték bude tláčit domácnosti do hledání jiných – dražších a rizikovějších – zdrojů pro zajištění bydlení. ČNB další regulatorní nástroje nepotřebuje. Naopak.

Kamil Janáček
bývalý člen bankovní
rady ČNB

Nejde o přelomovou novelu. Tou byla předchozí, do níž se – podle evropské legislativy – zanesla další povinnost centrální banky, a to péče o finanční stabilitu – tedy makrobezpečnostní politika. Je to typický krok evropských institucí v reakci na finanční krizi: když vlády nezvládají některé své funkce, dejme to na starost centrálním bankám. Navíc stále platí, co řekl J. C. Trichet (bývalý prezident ECB): Všichni mluví o makrobezpečnostní politice, ale málokdo ví, jak konkrétně ji provádět. Současná novela je tak příkladem řešení tohoto problému – zavedeme další regulace. To již nehovořím o tom, že v případě ČNB jde o delikátní problém vztahu měnové politiky, dohledu nad finančním trhem a makrobezpečnostní politikou.

K druhému problému (potřebě souhlasu Senátu při jmenování členů bankovní

rady): Jde o typický folklorní návrh vlády (ČNB nemá zákonodárnou iniciativu), navíc nepochopitelný, neboť takový krok nutně vyžaduje změnu ústavy ČR. Nicméně chci podotknout, že odborná kvalita a způsobilost kandidátů se neurčuje hlasováním, a bylo by vrcholem naivity předpokládat, že odborné vybavení senátorů je na takové úrovni, že by profesionální kvality kandidátů mohli hodnověrně posoudit.

Petr Dvořák
prorektor VŠE

Odpověď na otázku je třeba odvíjet od toho, jakou úlohu má centrální banka v ekonomice plnit. Navrhované rozšiřování regulačních nástrojů souvisí zejména s rolí centrální banky v oblasti makrobezpečnostní politiky, o kterou se rozšířila činnost centrálních bank zejména v reakci na globální finanční krizi.

Pokud budeme souhlasit s tím, že vedle měnové politiky se má centrální banka starat i o finanční stabilitu, potom je logické, že k tomu musí mít i patřičné nástroje. Primární otázkou tedy je, zdali rozšíření působnosti centrální banky o makrobezpečnostní politiku jde správným směrem. Na jedné straně je nesporné, že stabilní bankovní systém je základním předpokladem (nejen) pro realizaci měnové politiky. Na straně druhé makrobezpečnostní politika zasahuje až do oblastí, kdy ovlivňuje obchodní rozhodnutí bank včetně rizik s tím spojených. To s sebou přináší nebezpečí, že centrální banka tím na sebe do značné míry přejímá i odpovědnost za vyhodnocení hrozících rizik. Samy banky potom mají tendenci riziko vyhodnocovat spíše ve vztahu k plnění závazně nastavených limitů a pravidel stanovených centrální bankou než je důsledně posuzovat na základě vlastního hodnocení.

V současné době – i vzhledem k praxi ostatních centrálních bank v EU – lze předpokládat, že i ČNB „tvrdé“ nástroje makrobezpečnostní politiky do svých pravomocí dostane. Mnohem významnější proto bude, jak s těmito nástroji naloží. Závazně nastavení limitních ukazatelů by mělo být nástrojem, ke kterému centrální banka sahá skutečně až ve chvíli, kdy rizika budoucího vývoje jsou vysoká a chování bank je nereflexuje. Nastavení limitních hodnot navíc musí velmi citlivě vycházet z podmínek na trhu. Nicméně za mnohem účinnější a pro trh prospěšnější považují, pokud centrální banka o svém pohledu na rizika dalšího vývoje přesvědčí banky mnohem neformálnějšími způsoby, než jsou závazně ukazatele. ▶

František Kalouda
Ekonomicko-správní
fakulta Masarykovy
univerzity

Vládní návrh zákona představuje pro celý náš bankovní systém nepochybně úpravu významnou. Podívejme se zejména na možné dopady těchto úprav na občana. V tomto ohledu jsou klíčové změny, které doplňují pravomoci „ČNB při stanovení preventivních nástrojů zaměřených na omezení zdrojů systémového rizika pro finanční stabilitu, tj. na ochranu sektoru domácností před nadměrnou zadlužeností v souvislosti s poskytováním úvěrů spojených s nemovitostmi, a před vznikem spirály mezi cenami nemovitostí a úvěry na jejich pořízení.“

Novela předpokládá, že nejen že nebudou k dispozici hypotéky na 100 % hodnoty zajištěné nemovitostí, ale konečný stav bude takový (již v dubnu 2017), že žadatel o hypotéku bude muset být schopen předem složit 10 % objemu hypotéky. Tento objem se může reálně zvýšit vlivem daňového systému. V situaci, kdy povinnost platby daně z nabytí nemovitostí přechází na kupujícího, bude nezbytné až 14 % z ceny kupované nemovitosti financovat jinak než hypotékou. Další zhoršení přístupu k hypotékám přináší zákon o spotřebitelském úvěru, který umožňuje splatit v případě nových hypoték až 25 % úvěru předčasně. Komerčním bankám tato eventualita přináší zvýšené riziko ztrát a tím vede ke zdražení hypoték.

Novela deklaruje sice zájem o finanční stabilitu domácností, stejně tak je ale možné si představit scénář, kdy nutnost financovat až 14 % ceny nemovitosti (nehledě na

případně zvýšení ceny spotřebitelského úvěru) z jiných zdrojů, než je hypotéka, připraví (zejména mladou domácnost s dětmi) o finanční rezervy hned na startu a část domácností naopak finančně destabilizuje.

A co zbytek regulačních nástrojů, které novela předpokládá? Obecně nelze a priori považovat za prokázané, že jakýkoliv nárůst regulačních kompetencí ČNB (jak implicitně předkladatelé uvažují) povede s jistotou k očekávaným (pozitivním) efektům. Jako varování a příklad naprostého a dlouhodobého selhání regulačních opatření centrální banky nechť slouží problematika řízení ceny kapitálu v podobě komerční sazby. Současné výzkumy prokazují, že cenu kapitálu (komerční sazbu) s využitím diskontní či REPO sazby ČNB řídit nedokáže.

Nejen s ohledem na posledně uvedený argument je na místě krajní opatrnost, pokud jde o jakékoli další rozšíření regulačních nástrojů, kterými ČNB již disponuje.

Zuzana Kučerová
Ekonomická fakulta
VŠB-TU Ostrava

ČNB získá přijetím novely zákona nové regulační nástroje makrobezpečnostní politiky v podobě omezení úvěrové emise u spotřebitelských úvěrů a stanovení horní hranice tzv. úvěrových ukazatelů, vše s cílem předcházet vzniku systémového rizika. Dále má být rozšířen okruh operací ČNB ze segmentu peněžního trhu na celý finanční trh, čímž dojde pro ČNB k rozšíření okruhu operací a účastníků finančních trhů a prodloužení délky splatností obchodů.

Na těchto změnách zákona o ČNB není na první pohled nic negativního. Problém je

však možné spatřovat v tom, že výše uvedené změny jsou do určité míry reakcí na celosvětové změny v realizaci měnové politiky posledních několika let, z větší části však jde o nutnost přizpůsobit instrumentarium ČNB závazkům ČR, jenž vyplývají z členství v EU. Dalším sporným bodem je pak provádění měnové politiky a makrobezpečnostní politiky současně, kdy cíle obou těchto politik mohou být konfliktní.

Další změnu je možné nalézt v § 6, odst. 2 novely zákona, ve kterém se nově objevuje povinnost prezidenta vyžádat si od Senátu PČR souhlas ke jmenování člena bankovní rady ČNB. Vzhledem k tomu, o jak významnou hospodářskopolitickou institucí se v případě centrální banky jedná, je velmi závažné, proč by měl prezident země vyžadovat souhlas horní komory parlamentu, a to v době, kdy veřejnost debatuje o smysluplnosti existence této komory, jejíž členové bývají mnohdy zvoleni jen několika tisíci voliči daného senátního okrsku.

Otázka ohledně připravované novely zákona o ČNB tedy není položena zcela správně. Problém totiž netkví v tom, že by ČNB pro realizaci měnové politiky a plnění svých měnověpolitických cílů v rámci české ekonomiky nové regulační nástroje potřebovala. Finanční krize let 2007 a 2008 se české ekonomiky dotkla až nepřímo, a to prostřednictvím následné dluhové a ekonomické krize hlavních obchodních partnerů převážně z řad zemí EU. ČNB tedy svoji roli měnověpolitické autority i regulátora a supervizora finančního trhu vykonávala relativně spolehlivě a plně vystačila se stávajícími konvenčními či nekonvenčními nástroji. ČNB se tak v tomto ohledu stala „obětí“ členství ČR v EU, kdy jsou jí vnucovány regulační nástroje a opatření, o které by sama možná ani nestála. ■

NOVINKA

IVK
v roce čtvrtém

výběr textů

Publikace č. 36/2017

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Institut Václava Klause nabízí sborník „IVK v roce čtvrtém“ (2017), který přináší klíčové texty spolupracovníků Institutu Václava Klause za poslední rok své činnosti. Do sborníku přispěli **Václav Klaus, Jiří Weigl, Ladislav Jakl, Ivo Strejček, Martin Slaný, Jan Skopeček, Aleš Valenta, Filip Šebesta, Hana Lipovská, Marek Loužek** a další autoři.

244 stran, cena 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

Neodvází se ani perestrojky

Tzv. Římské prohlášení, jinak také Prohlášení vedoucích představitelů 27 členských států a Evropské rady, Evropského parlamentu a Evropské komise, je skutečně truchlivým poselstvím vedoucích struktur Evropské unie i hlav členských států evropské veřejnosti.

Dvoustránkový text, který přijali evropští vůdčové u příležitosti 60. výročí podpisu tzv. Římských dohod, jimiž započala evropská integrace, vyjadřuje jediné – jejich absolutní odtrženost od reality. Snůška omšelých frází, tolik svou prázdnotou připomínající komunistický slovník, a před veřejností dávno zdiskreditovaná sebechvála neobsahuje žádnou reflexi problémů dnešní EU. Opakuje chtění, ale neříká jak. Nenaznačuje žádnou, ani sebenepatrnější změnu či alespoň ochotu o ní diskutovat. Obsahové sdělení nese Prohlášení jediné – nic se měnit nebude, bude se pokračovat postaru, tak jako dosud.

„Evropskou unii učiníme silnější a odolnější prostřednictvím ještě větší jednoty

a vzájemné solidarity a dodržováním společných pravidel. Jednota je nezbytností i naší svobodnou volbou“ – to je klíčový programový citát v textu. Je nepřijatelný a je nutno jej zcela odmítnout. EU může být jednotná pouze tehdy, bude-li akceptovat a respektovat různost svých členských zemí a národů, existenci jejich přirozených a oprávněných zájmů a hledat jejich průnik a největší společný jmenovatel. Tehdy a pouze tehdy může být jednotná. O něčem takovém Prohlášení ale nemluví.

Heslo „Více Evropy“, ačkoliv jej text Prohlášení výslovně nezmiňuje, je všudypřítomné. Současní evropští lídři nechtějí a ani neumějí přemýšlet jinak, než vynucovat jednotu umělou centralizací rozhodování a byrokratickým diktátem. Přestože tento způsob přemýšlení přivedl EU do dnešní krize, je zjevné, že evropské elity chtějí v tomto směru sveřepě pokračovat.

Stejně tak opakovaně zývání vzájemné solidarity, která – jak známo – bez existen-

ce evropského politického národa nemůže existovat, vyjadřuje beznadějnost dnešní EU. Evropští předáci mají dokonce drzost v této souvislosti říci „Naše Unie je jednotná a nerozdělitelná“. Po brexitu je to už skutečný výsměch občanům.

Kromě zmíněné jediné vážné teze, s níž má smysl věcně diskutovat, jsou všechny ostatní věty prázdnotou slámou, vzletnými frázemi vyjadřujícími, jakou skvělou EU by signatáři textu v budoucnu rádi viděli. Nikde ovšem není ani zmínky o tom, jak toho dosáhnout. Tváří v tvář dnešním problémům EU, odchodu druhého nejvýznamnějšího členu, fatálním ekonomickým problémům v některých zemích a migrační krizi přesahuje míra ignorace a arogance tohoto textu i dobu komunismu. Dnešní pohlaváři EU nejsou schopni nejen vážné reformy, oni se neodvází ani „perestrojky“. Komunismus trval 70 let a zanikl, EU oslavila 60 let – kolik ještě zbývá?

Václav Klaus, Jiří Weigl, Ivo Strejček,
27. března 2017.

K výsledku nizozemských voleb

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Přežily svoji další politickou smrt. Tak proevropské politické elity reagují na výsledky nizozemských voleb. Francouzský prezident, jehož (ne)podpora ve Francii překonává historické minimum, vzkázal, že „jde o jasné vítězství proti extremismu“, občany nevolený Juncker se přidal slovy „volba pro Evropu, volba proti extremismu“, premiér rozpolcené Itálie Gentiloni prohlásil, že „Nexit se nekoná a protievropská pravice v Nizozemí prohrála“ a německé kancléřství oznámilo, že kancléřka Merkelová již vítězi nizozemských voleb v noci telefonovala a „těší se na spolupráci při budování Evropy“.

Úlevné reakce evropského establishmentu odhalují, s jakým děsem očekával výsledky nizozemských voleb. Bál se jich, neboť tápe a netuší, jak hluboce a v jakém rozsahu byly „infikovány“ skutečné nálady voličů „nákazou“ z Velké Británie a USA. V tomto slova smyslu považuje nizozemské volby za lakmusový papírek nálad občanů v jejich vlastních zemích. Tolik se proponenti „stále těsnější unie“ děsili možného Wildersova úspěchu jako dalšího signálu podobně smýšlejícím občanům v okolních zemích, že ochotně ignorují volební realitu: strana dosavadního premiéra bude sice v budoucím parlamentu nejsilnější, ale oslabila, zatímco absolutní debakl si prožila další vládní koaliční Labouristická strana. Wildersova strana

posílila a skončila druhá. Významně posílila (skutečně extrémistická) strana Zelené levice, což je ovšem obvykle v současném „evropském“ kontextu považováno za správný trend.

Wildersův úspěch, jakkoliv on sám připustil, že si představoval zisk více parlamentních křesel, nespádnul z nebe. Je vyjádřením občanských nálad a ty jeho prohrou ze společnosti nemizí. Lidé, kteří hlasovali pro Wilderse, nejsou z drtivé většiny extrémisty či xenofoby, jsou to lidé, kteří tuší, že „takhle už to dál nejde“. Hollande, Gentiloni nebo Merkelová mohou komentovat výsledky nizozemských jakkoliv, je ale jasné, že jde o jejich vzkazy k nim domů. Vědí, že část jejich voličů je podobně frustrována, nespokojena a trápí je podobné problémy jako ty „Wildersovy extrémisty“.

Jaké je tedy hlavní poselství nizozemských voleb? Není třeba detailně analyzovat počty získaných či ztracených mandátů, ale všimnout si obecnějšího kontextu. Volby v Nizozemí potvrdily trend, že evropské elity jsou z brexitu a úspěchu Trumpa nervózní, obávají se dopadů svobodného počínání Britů a Američanů na nálady vlastních voličů – a proto se jich zoufale bojí. Potvrzuje se, že evropský establishment bude úzkostlivě a do posledního dechu budou bránit „svoji EU“ a tvrdě postupovat proti každému, kdo by snad chtěl „rušit jejich klid na práci“.

A přesto zajímavou větu, která charakterizuje část dnešních nálad v Evropě, může být i názor Geerta Wilderse, který vyjádřil ve chvíli, kdy blahopřál vítězi a přiznal porážku: „... je ovšem zřejmé, že ‚vlastenecké jaro‘ je skutečností“.

Stanovisko IVK ke dni 16. 3. 2017.

Předplatné na rok 2017

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.
Noví předplatitelé dostanou všechny publikace vydané v první polovině roku.

predplatne@institutvk.cz